

עין משפט ונר מצוה

בג א מיי פ'ה המלטם פסה"מ הלכה ה'
בד ב מיי פ"ב המלטם שקלים הלכה ג'
בה ג מיי שם פ'ה המלטם פסה"מ הלכה ט'

רבינו גרשום

הא נמצא מניקרא קודם כפה רועה לא שנא מתכפר בו/ וקשיא לתרוייהו בין לרב הונא בין לר' אבא : לא הא לא קשיא להו דשי"חא דפשיטא ליה אבתא קתני. היינו המפריש חטאתו ואבדה ואח"כ נמצאת הראשונה לאחר כפרה תמות היינו פשיטא ליה ותני תמות אבל הא דקו"ק הא נמצא מעיקרא ליה קתני דלא פשיטא ליה דפעמים רעה ופעמים תמה לר' הונא כדאי"ה רעה דכי משך אחת מרתנו שהיה ממה ולא רעה ולרבי אבא כדאי"ה רעה ותני תמות אלא מה"ה הא נמצא מעיקרא רועה הני מילי היכא דקריב אבודה ונשתייה שאינה אבודה אלא אם הקריב שאינה אבודה ונשתייה אבודה אמאי רועה תמה איבעי ליה למיתנא : כגבר ו' אבא. כי דייקוין ההא נמצא מעיקרא רעה כגון דקריב אבודה ונשתייה שאינה אבודה משום הכי רועה : א' הכי. בדהויא עסקין : מאי אריא רעה מתניתין הקריב ואח"כ נמצא תמה בתני נמצאה מעיקרא דקריב בו וכ"ש הקריב ואח"כ נמצא רועה : והיא אלא פסיקא ליה. דדאי תמה ליה קתני דהא פעמים תמה פעמים רועה דאם נתכפר באבודה ונשתייה שאינה אבודה רעה הלכך לא תני לה מתניתין דלעיל ובלישא אחתי נמצא דפסיקא ליה דדאי תמה רוחיה לה : תני תהי פשיטא מעות פשיטתא בוי. (כפורוש דלישאנא קמא) בהילוכא (דתנן המפריש חטאתו) דלעיל ובלישא אחתי מוחיב לר' אבא לתוך : ר' כגבר ו' אבא כי קתני דילכו לים המלח בשביאי משאין אבודין דאבודין נשתיירו : ואי הכי מאי אריא תני בו' בהילוכא דלעיל : [ת"ש השני. בשני עיניו יתוכ"ס קא מירי תוכ"ס דבת אהד מתן שהגדיל והביא שנים והגדיל עליהן כדארון לעיל השני ירעה בו : ואבר דב ע"ל"ה ע"ל"ה דתני דאבר חתין שאין בתן פסול אין נדחין וכשהוא מתכפר בשני שבונו רשעון ארון נדחין משום דבעילי חתין אין נדחין ואיך נדחה בשני שבונו שני אדריך נדחה בשני שבונו שני יהוה דבת אהד חתין רעה דרעה טעמא דהטאת דציבור הוא הא דריחך תמה מאי לאו אפי' תמה הוה אבד צבור אחד שיתכפר לר' אבא דאמר דלרובן קריבין לאבד לאו קאבדו רעה דהיינו רועה לא התיא מתניתין ר' חיי ולא רבנן : שני צבורי מעות לאחירות שאם יאבד צבור אחד שיתכפר באחד : לאחירות מיבעיא. דשני יפילו לנדבה : דאי פשיטא דלרבנן יפלו לנדבה והדאית שי לומר כו' ואלא לר' אליבא דר' פשיטא ע"כ לא קאמר ר' דמתא אלא במפריש לאבד אבל באחירות מודה ויפלו לנדבה דהא ליכא אבוד : דמחזיק דתימא והייא אבוד בני נשתייר ליהוי כמותר חטאת שכפור בעליה ולמות ולא ליפלו לנדבה ולר' שמעון נדבה כמותר חטאת לית ליה קפ"ח ר' רמי דאי ליה : וכו' מצית אפרת דלית ליה נדבה. במותר חטאת : וחתני י"ג נשפירות היו במקדש כתוב עליהן תיקון דהתיא אינהו הוו לקרבנות של כל השנה : תיקון קתיקין : שמי שלא שקל אישתקף ישקלו עכשיו ויניח באותו שופר : קתיין. הן תורין : ונוזלי ע"ה"ה. הן בני יונה : עצים. שמאותו מעות שבאותו שופר קתיין עצים לצורך המערכה : ולבנות. לצורך קניית לבונה : וזבן. שמתן זבב לצורך כפורת ואיתא דאמרי זבב לכפורת לצורך בדק הבית לכלים המצויים זבב. לשון מורי הגאון : וששה צנב"ה. לצורך עולות הבאות מן המתוות שמותרות מרמי חטאת ואשם ושאר קרבנות שמיטין באותן שופרות קותיין מהן עולה : ואין עורה לכהנים דר' יהודה. אלא מוכרין אותן ולוקחין מרמתן עולה : א"ר ו' שמעון א"ב דאין עורן לכהנים בבית מדרשו של יהודע הכהן דתייא אשם הוא. משמע אשם ונאכל לכהנים וכו' : אשם לה : כיצד יתקיימו בו : כתובים הילול : ליהביא את שבא מפורתי. חטאת וממותר אשם שילקח מהן עולות ויהא בשר לשם כליל ועורות לכהנים ותיקיימו שניהן אלא את ליה לר' שמעון נדבה כמותר חטאת ולא איצטרך למימר : איצטרך סר"א כי את ליה נדבה לרבי שמעון שפורת חטאת ח"ש בחד סידרא. כגון שלא הפריש אלא צבור אחד מעות לשם חטאת וניתותרו מהן :

(ה) פ' ריבי קפ"י על ל"ה המוצא בש"מ בהשקמות ע"ש.

ציוס הוא כריך להתכפר צחת מהן ואינו יכול להמתין עזות היום אבל לרבי אבא דלמר אליבא דרבנן דמפריש לאבד לאו כאבד ואם נתכפר באבדה שאינה אבודה רועה פריך שפיר דהא הכא דנתכפר בראשון ללא ואפילו הכי דיחיד תמות אלמא מפריש לאבד כאבד דמי אבל לרב הונא לא פריך מדי דאיכא למימר דהוי כי משך אחת מהן בלא המלכה לנדבין שניה למיתה אולא ביחיד ואפילו לרבנן :

הא מאחד מהן יוליכם לים המלח בו'. תיובתא דתרוייהו תימנה דלעיל פריך מינה וקאמר הניחא לרב הונא ולרבי אבא נמי משני לה כרבי והכא פריך מינה לתרוייהו וז"ל דלית ליה השתא כסוגי'א דלעיל אלא מסתברא ליה למקשה דהכא דלתיא נמי כרבנן ומיירי בכל ענין וכן דרך הש"ס להפך קושייתו בכל ענין פעמים ככה ופעמים ככה : המפריש שני ציבורי מעות לאחירות בו'. אי אליבא דרבי פשיטא ולקמן גבי מפריש שמי חטאות לאחירות מוקף לה כרבי ולא פריך שפיטא דש לחלק בין מפריש מעות לאחירות למפריש צהמות לאחירות דהא קמן לרבי שמעון נמי דלמר גבי צהמות דמתא גבי ציבורי מעות מודה דמתכפר בציחת מהן והשני רועה : ושששה דנרבה. צפרק בתרא דמנחות (דף קו :) פליגי צה אמוראי הני ששה כנגד מי חזקיה אמר כנגד ששה צתי אבות שיהיה להם שלום זה כנגד זה לפיכך מיקנו ששה כנגד ו' ימי החול שיהא לכל בית אד ליומו ועיירי אחר כנגד כל ועגל וכבש איל גדי ושעיר לכל כך למה (כדי) שלא היו רוצין לעשות ממותר דמי הפר אלא לפר בלבד וכן לכל אחד ואש"ג דאיכא לג [מ"ד] צפ"ק דשזעוות (דף ע"ג :) לזמלקלים צעולת העוף הני מיילי דיעבד אבל לכתיילה לא טעוב לעשות מהן למעשה ספקו שפירשו תמילה :

במלה מדרשו של יהודע הכהן י (י) דתניא זה מדרש דרש יהודע הכהן ואשם י הוא י (ו) כולו להביא כל דבר הבא ממותר דתמאות ואשמות י ליקח בדמיו עולות הבשר לשם ועורות לכהנים אלמא אית ליה נדבה לרבי שמעון איצטרך סלקא דעתך אמינא כי את ליה נדבה לר"ש בחד סידרא אבד

גבי מעות קא משמע לן: קולנו חדיסין. מי שלא הביא שקלו צלדו מציאו כל השנה ונותנו צלזמו שופר וכשיגיע אחד מן השלשה פרכים שתורמין את השלכה נותנן בצלכה ונתרם עם שאר כסף שבצלכה : והשני כמוב בן עטיקין. מי שלא הביא שקלו אשתקד מציאו לשנה הבאה ונותנו שם והן עושין מהן חומת העיר ומגדלומיה וכל כרכי העיר שהרי ממותר שירי השלכה י (ז) לצד נעשה כאותה ששיניו (שקלים פ"ד מ"ב) מותר שירי השלכה ממנה היו עושין חומות העיר י (ח) כו' והאי מותר הוא שאילו היה שם היה נאשר : קנינו. י (ט) מי שהיה מחוסר כפרה כגון זב וצנה ויולדת ומזורע שהן מציאין קון מציא מעות ונותן שם ואוכל בקדשים לערב צחוקת שהוקרבה כפרתו שאין בית דין של כהנים עומדין משם עד שיכלו כל המעות שצלזמו שופר כדי שלא יאכל מחוסר כפרה בקדשים : גוויל עולה. ברביעי כתוב כן והמתנדב ז' (י) בני יונה לנדבת עולת העוף מציא מעות ונותן בו : עזים. בחמישית כתוב עזים שהמתנדב עזים למערכה מציא מעות ונותן לתוכו : לבונה. בששי כתוב לבונה שהמתנדב לבונה מטיל מעות לתוכו : וזבב לכפורס. המתנדב י (י) לכלי שרת מציא ונותן בו. ל"ה וזבב לכפורת המתנדב כלי שרת מציא ונותן י (י). כפורת היינו מזרק ובספר עזרא (ה) כתיב כפזרי וזבב וגו' י (יא) ומש"ה נראה לי שהוא עיקר עט משום דקדשי נדבק הבית לא היו בלזן למקדש אלא ליד הגוצר : וששה שופרות היו לנדבה מן המוסרות. דחטאות ואשמות וכל הכך דלמרינן יפלו דמיו לנדבה. ובפרק בתרא דמנחות (דף קו :) מפרש הני ששה כנגד מי : שאין עורה לכהנים. אלא חורין ומוכרין אותו ולוקחין צהמות לעולה לקיך המוצא: צד סידרא. וכגון הפריש ל שמי ציבורי מעות לחטאתו והחולו הטלאים וניתותרו מן המעות :

ולד חטאת פרק רביעי תמורה

מאי לאו רבנן היא. וש"מ כאבודה דמי דנתכפר בראשון חזירו של אבד וזה שלא נאבד לא הוא ולא חזירו יט אולי למיתה אי הוו דליחד אלמא טעמייהו דרבנן לאו משום הכי הוא : דפרוייהו. דרב הונא דרכי אבא : מילתא דפסיקא ליה קסני. כלומר לא תימא הא לא

הקריב רועה דוימנין דרועה וזימנין דמתה כגון לרב הונא משך ושוב הקריב אפילו האבודה שאינה אבודה ממה צא לימלך רועה ולרבי אבא בין משך בין נמלך אס נתכפר בשאינה אבודה אבודה מתה ואס באבודה נתכפר זו רועה והאי דקתני הקריב קודם יט מילתא הראשונה משום דהא פסיקא ליה דמתה ואין מילוק בצד ומשום הכי לא תנא נמלאת קודם כפרה ממה ולוקמא לרב הונא בבלא נמלך ולרבי אבא דנתכפר בשאינה אבודה משום דהיכא דנמלאת קודם כפרה מילתא דלא פסיקא היא דבעי לשוביי מילוק אי זו רועה ואי זו מתה. י (י) ל"ה הא נמלאת מעיקרא טרעה הניחא דקריב האבודה כו' והיינו כך אלא שלשון ירושלמי הוא י (י) (י) וגיטני **נמלאת מעיקרא.** כלומר נימני נמלא מעיקרא י (יא) ואחר כך י טמות ונוקמה לדרב הונא בנמשך ולר' אבא דנתכפר בשאינה אבודה : ומשני מילתא דפסיקא ליה קסני כו' י : הא מהד. מנייהו יולין השני לים המלח כו'. [ב] וקס"ד

דדברי הכל היא אלמא טעמייהו דרבנן לאו בכיכי הוא : הכא נמי מילתא דפסיקא ליה כו'. כלומר לא תימא הא מהד מנייהו ילכו לים המלח דוימנין אולי לים המלח וזימנין לנדבה למר כדאי"ה גיה ולומר כדאי"ה ליה והאי דתנא מאלו [ג] (ט) י (יא) ולא תנא יציא מאחד מהן משום דמילתא דפסיקא ליה קתני דהאי והאי תקנתא גמורה היא בלא שום מילוק אבל אי תנא יציא מאחד מהן דעי לחלוקין בין משך ללא משך לרב הונא ולרבי אבא יט בין אבודין דשלין אבודין : לאחירות. שאס יאבד אחד מהן יתכפר בחזירו : אליבא דר' שמעון. דלמר באידך פירקין דלעיל (דף טו.) חמש חטאות ממות ולית ליה רועה לגמרי שיפלו דמיס לנדבה : מהו דסימא לים ליה לר"ש נדבה. גבי חטאת דכי היכי דלית ליה גבי צהמות לית ליה נמי

לחטאתו (ינב"י) ט המעות הראשונות יבא (שי"ח) ז הא הביא מאחד מהן יולכם (שי"ט) ח מינת אשם (שי"ט) ט והתנן (שי"ט) פ ממקדש וכמוב. מינת יהיה נמקח (שי"ט) יא ז"ל דתנן י (יא) הוא אשם אשם ליה להביא (שי"ט) יב ז"ל גו' י (יג) ואשמת ילקח דמינו עולות והבשר (שי"ט) טו מצירו אלא הורפש לאיבוד אולי (שי"ט) טז ויינו קודם (ב"ב) יז ע"י מציר להך לשנא חין גר' בגמ'. י (יח) הוא ויתנו כו' הד"ט (ב"ב) יט ז"א ואפי' ועיין ק"י א' כן נתכפרו ממות (שי"ט) כלא מאלו ומאלו ואלו (שי"ט) כג בין אבודים לשאינס אבודים (שי"ט) לד לכך כמותה י"ק, מינת ובי' נמקח (שי"ט) טא קתינ בשלישית מי' (שי"ט) טב המתנדב לכפורת כלים המצויין זבב לצורך בדק הבית מציא ויתנו בו (שי"ט) טז וע"י ו' (שי"ט) טז ויתנו בו כפורת (שי"ט) טז וגו' ולשון שני נראה לי מינת מינת נמקח (שי"ט) טט ע"י מציר מי' איכא בין ב' הגזעות. ז מינת שמי צבורי נמקח (שי"ט) א (אפי' הכי אי דליחד (שי"ט) אג) ובדין ששניה (ב"ב) אד (אליכא מ"ד פ"ק (שי"ט) אה דמוקצין. (ב"ב)

מסורת הש"ס

(א) ז"ל מחה, (ב) ובעיל טו. וז"ל, (ג) יומא נה: שקלים פ"י מ"ה, (ד) [מנחות קד. יז.] (ה) ו'שקלים פ"ו מ"ו ג"ש וזמתא קב. ע"ש, (ו) ע"כ לשון ירושלמי,]

תורה אור השלם

- ↑ אָשָׁם הַזֶּה אֲשֶׁם אֲשֶׁם לֹאִי: וּיקרא ה' יט

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ויתמני. ניב וכו' לני ירושלמי: (ב) ד"ה הכא נמי וכו' מאלו ואילו ולא תנא:

הגהות הגר"א

[א] נמי לא קמי. גיטני ל"ה הא נמלאת מעיקרא טרעה הניחא דקריב האבודה שאינה אבודה ממה נתכפרש לצדו לאו כאבד דמי אלא אי קריב שאינה אבודה האבודה ממה ולרבי הניחא אי נמלך בצ"ד אלא אי משך מדעמו השניה ממה וימיני נמלאת מעיקרא מלאת דפסיקא בו : [ב] רש"י ד"ה הא. וקס"ד כו'. כתב קס"ד נגר שהולא דלעיל: [ג] ד"ה ס"ג. מאלו. ז"ל מאלו ומאלו: [ד] ד"ה גוילי. בני גיטי. לאו דוקא:

מוסף רש"י

והיה כתוב עליהן תיקלין חדרתין. על האחד, תקלין עמיקין על שני, קתינ על השלישי, ונולי עולה על הרביעי, עזים על החמישי, לבונה על השש, וזכב לכפורת על השעירי (ויחא נה). וישנה לדבריה. ששה היה כמוב עליהן נדבה (שי"ט) יתכן בתן מעות האולכות לצורך נדבת צבור (מנחות טז) דהוא קין המנות והיו הסכר לעולה ועורות לכהנים (שי"ט) ט. אשם הוא אשם אשם ליה. אי אפשר לומר אשם לה' שכבר נאמר אשם לכהן המתחלף אשם מורה אשם להס' וגו' הא ס"ה, כל דבר הכל מומת טחלת כגון מפריש מעות לחטאתו ומוסתר מהן ומומחה אשמתו, כגון הכך דלואי לרעייה דקיר' (לעיל י"ח), כל שנתחלת ממה באשם רועה, ליקח בדמיו עולות. נמלאו שמי כתיבים בקמייתין, אשם לה' בשר לעולה, ואשם לכהן בעור, והיינו דמכר כסף אשם וכסף טחלות לא יוצא וגו' (מבחי טז.)

שינויי נוסחאות

א' טעמא דהקריב ואח"כ נמצאת הראשונה תמות הא נמצאת מעיקרא טרעה ס' (שי"ח) ב דפסיקא ק"י דפשיטא יהיא נטמת הנדמה ז"ל, ע"י גרסא נטפת בהשקמות בסוף המסכת (שי"ט) ג קמני. ל"א הא נמלאת מעיקרא רועה הניחא אי הקריב אבודה דשלין אבודה רועה אלא אי הקריב שאינה אבודה ונשתייה האבודה אמאי רועה קסני כי קתני דהקריב אבודה דשלין אבודה רועה אי הכי מאי אריא דמי הקריב ואח"כ נמלאת ממה נימני נמלאת מעיקרא היא ללא פסיקא ליה לא תני הקריב ואח"כ נמלאת דפסיקא ליה מני (ע' ברגמיה ז"ל) (שי"ט) ח המפריש ח המעות (שי"ט) ט מינת לים תקח (שי"ט) טו (שי"ט) טז המעות הראשונה אשם ליה (שי"ט) טז ז"ל גו' י (יג) ואשמת ילקח דמינו עולות והבשר (שי"ט) טו מצירו אלא הורפש לאיבוד אולי (שי"ט) טז ויינו קודם (ב"ב) יז ע"י מציר להך לשנא חין גר' בגמ'. י (יח) הוא ויתנו כו' הד"ט (ב"ב) יט ז"א ואפי' ועיין ק"י א' כן נתכפרו ממות (שי"ט) כלא מאלו ומאלו ואלו (שי"ט) כג בין אבודים לשאינס אבודים (שי"ט) לד לכך כמותה י"ק, מינת ובי' נמקח (שי"ט) טא קתינ בשלישית מי' (שי"ט) טב המתנדב לכפורת כלים המצויין זבב לצורך בדק הבית מציא ויתנו בו (שי"ט) טז וע"י ו' (שי"ט) טז ויתנו בו כפורת (שי"ט) טז וגו' ולשון שני נראה לי מינת מינת נמקח (שי"ט) טט ע"י מציר מי' איכא בין ב' הגזעות. ז מינת שמי צבורי נמקח (שי"ט) א (אפי' הכי אי דליחד (שי"ט) אג) ובדין ששניה (ב"ב) אד (אליכא מ"ד פ"ק (שי"ט) אה דמוקצין. (ב"ב)

היה בשר לשם כליל ועורות לכהנים ותיקיימו שניהן אלא את ליה לר' שמעון נדבה כמותר חטאת ולא איצטרך למימר : איצטרך סר"א כי את ליה נדבה לרבי שמעון שפורת חטאת ח"ש בחד סידרא. כגון שלא הפריש אלא צבור אחד מעות לשם חטאת וניתותרו מהן :

שיטה מקובצת

מיבעיא אלא. ל"א אלימא אליבא דרבנן השתא יש לומר אבודה בשעת הפרשה רועה שני צבורי מעות לא כ"ש, ואלא לרבי ע"כ לא קאמר רבי אלא אבודה בשעת הפרשה אבל שני צבורי מעות לא : ותני ע"ה ששה לנדבה וכו'. כ"י בהשקמות בסוף המסכת : וכו' טעמייהו דרבנן לאו משום הכי הוא. ואליבא דרבי בע"ח נדחין לא מצי פריך דהא איהו בשני שבונו שני מתכפר ואצ"י דתפריש לאיבוד דהשני שבונו ראשון נדחה במיתת חזירו : רש"י ד"ה הא מחד מינייהו וכו'. ע"י בהשקמות בסוף המסכת :

(ה) אולי ז"ל אלע בעל יבא מאלו ומאלו דספא סמך דה"ו וכו'.

מסורת הש"ס

(א) [מנחות דף פ ע"ג. ש"מ, פסחים 15: יומא סה. [לקמן כה. ע"ש]; (ב) [נפילת טו. וי"ק. 8: לפיל כב: ע"ש, ד] [נפילת טו. טו. כג.]; (ס) [יומא ס.ד. 1] [ע"י מוס'; מנחות דף ג ע"ב ד"ה מפשיט; בכורות דף לב ע"ג. ש"מ]; (ז) בכורות ג.ג. (ח) [ע"ש בכבורות 57ע"ג]; (ט) בכורות ג.ג.; (י) כג. לב. כל הסוגיא ע"ש, (ט) [ע"י מוס'; בכורות דף לב ע"ב ד"ה פסק. ש"מ]; (יג) [ע"י מ"י בכורות י"ב ע"ב ד"ה פסק. (ישיש); (ט) בכורות ג.ג. [ע"ש]; (י) [ע"י מ"י בכורות ג.ג. (עליל ית. וע"ג].

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואמר רב וכו' וכשהוא מתכפר: (ב) שם טפי וכו'; (ג) רש"י ד"ה לפי שאין וכו' קאי ניב דב טב סוף ע"ג: (ד) ד"ה רב וכו' דתחלת: (ה) ד"ה אין מנגילין וכו' וכשאני רוצה להפשיט שלם מופשיטו: (ו) ד"ה בעלת מוס מפרש (שנשבע בעל מום קודם הפרכת: (ז) ד"ה נשמה בעלת מוס כ"י אף לאחר פטויה אסורה לל"ל והד"ח: (ח) ד"ה ארבי וכו' כ"י שמעון הק"ד ואח"כ נביב בכבוד לא כ"ט א"ן מנגילין.

הגהות הגר"א

[א] גמ' אמר רב. ל"ל ואמר רב: [ב] [ע"י רב לעטמ"י. גרש"י רב א"ן כ"י]: [ג] שם אמרי טי. חתר לנעלה וי"ל לתיווך דרביס בין בכבור וי"ל בפסולי המוקדשין וכן ר' יוסי כ"י א"ן נמי קאי לנעלה (וכן פירש רש"י בכבורות): [ד] ל"כא ד"ה כ"ט. והוא מתייב הק"ד ומת"ל ל"אן זה פסול מתי ס"ל והד"ח: [ה] ד"ה א"ן מנגילין. בכבור ל"ג:

מוסף רש"י

מוצא בסוף המסכת

רבינו גרשום

אבא בתרין סדרי. היינו ב' צבורין ונתור אחד מהן לית ליה: קמ"ח. ר' אמר דאית ליה: ספירש מתני אחריות פיבני' דרביה. והבא ליכא אברה: אלא אליבא דר' שמעון הא אבר השש המאות מרות. והאותות הנחתא ככפרי בעלים והבא ליבא למימר לה אית ליה ר' שמעון גבה דאמרין כי אית ליה הני מילי במותר טעות הנטאת אבל הבא דהנטאת עצמו נתורה ליה דרבי מתא: אלא אליבא דרבי. קאמר רועה דכי אמר רבי מתא באברה: אבל באחריות ההיא דנתורה רועה: ויחדר שני שבויי עבדי. היה ליה לאחריות שאם יוסי שני שבויג ראשון יקרב זה התחין וקתני וא דיהדך מתא קושיא ר' אושעיא דאמר תבחרה רועה: **אבר** ר' אבין ר' אומר: **בבבב** (ח) איני נדחין **בבבב** מתבשר ב'ו. סבר לה כ"י יוסי דאמר לענין פסח מצוה בראשון הבא שני מצוה בראשון והוא שני מופשט לאיבוד וכל מופשט לאיבוד באבוד דמי והיבא אבר ר' המת באבוד אבל באחריות דליבא אבוד לה א"ל הלכך הא דיהודי המת ב'ו כ"י יוסי ולי לא סבירא לי: אלא ע"י ר' שמעון אומר אם קרבה שניה. שהביא בדמיה עד

שלא נשחטה הראשונה תמות אצ"ג שיצא לחולין: קס"ד דר' אלקעזר ב"ד שמעון ברבי סבירא ליה. ומשי"ה קאמר קס"ד דרבי ס"ל משום דר' אושעיא אליבא דרבי קאמר ובעי לאקשויי ליה מרבי דאמר אחת מהן תקרב והשני תמות דכי הויכ דסבירא ליה לר' כמפריש חטאתו אברה הכי נמי סבירא ליה לרבי אפילו (במוכר לאחרים) [במפרשן לאחריות] שכבר כפרו בעלים וכוין דבהא דתולין היא אפ"ה א"ר אלעזר בר"ש הראשונה תמות כ"ש דאפילו באחריות היבא דאיפריש ב' חטאות לאחריות דתרווייהו אית להו שם חטאת עליהם שאם נתכפר באחת שבתבהא מתא קושיא לר' אושעיא: אבר ד"א לא ילמא ר' אלעזר ב"ש באברה (ר' שמעון) ס"ל דאבר השש המאות מרות ב'ו. ונטאת שכפרו בעלים [בכלל] ואנא לא אמרי אליבא דר"ש אלא אליבא דרבי: א"א. והא הבא ליכא למימר מצוה בראשון להכי שניה מתא אלא הבא אפילו ראשונה מתא אלימא קדושת דמים (הא) דהאי בעלת מום דלית בה אלא קדושת דמים נדחית ואצ"ג דגפרית מתא מאי לאו אפילו רבי דאמר והשניה תמות סבר ליה נמי בהא דמתה וכ"ש באחריות: לא לא סבר לה כרבי בהא אלא ר' אלעזר בר"ש סבירא ליה באברה דבארום: אין מרגילין ביו"ש. לפשוט עור בהמה שלם לצורך פסוח ולהכי ק"י ליה מרגילין דרך הרגלים מתחילין לפשוט עור

אבל צפרי סדרי. כגון הפריש שני לצורי מעות לאחריות ונתכפר צ"ל דדחי להו לאינד אימנא לית ליה: קמ"ז. ר' אמ"י: **המש הטואוס מטוס**. ככל ענין שהן והך חלא מיינייהו היא שכיפרו בעליה: **כרזי סבירא ליה**. דלמחר אבודה בשעת הפרשה מתה משום כפרו בעליה [באחרת]

וכי מפריש שניה לאחריות נמי ע"י שכפרו העבילים באחרת והיא מתה ו'ל לשון זה פשוט: **כרזי סבירא ליה**. דמחמיר ואמר מפריש לאבוד כלאבוד דמי וש"מ דלפילו היבא דליבא אבוד כגון הכא לכל אבדה הראשונה אלא לאחריות שכשהוממה הראשונה הפריש י"ו אותה הכי"י ואפ"ה מתה: **לאבזה סבירא ליה דלמחר המש הטואוס מטוס**. ככל ענין שהן: **לפי שאין חטואס לצור מתה**. אשעירי יוה"כ קאי ו': **בעלי חיין אינן נדחין**. ולא נדחה הראשון בזימנת מצריים וכשהוא מתכפר אס' ירצה זימכפר בשני שבויג ראשון ואידך בתמא כמפרישו לאחריות כל"ו שלג הופרש תחת אבוד שהרי לא מת מווג ראשון אלא שעירי של עזואול ולא של שס ואפ"ה מתה וקשיא לר' אושעיא: **רב סנר לה**. כרזי יוסי דלמחר מנזה בראשון דקמני גבי פסחים הפריש פסחואכד והפריש אחר תמתי'ו ונמלא הראשון איהו שירל"ה יקריב ר' יוסי אומר מנזה בראשון ורב סנר לה כוומיה וכיון דמנזה בראשון

הוה ליה מפריש לאיצוד ס' (ו) תחלת הפרשתו של שני לא היתה לשם הקדש ולאחלא (לשם) כדי שיאבד וי"ל לנמיתה הואיל דס"ל מנזה בראשון אבל גבי שתי חטאות לאחריות כיון דל"י הוה גם צעי מתכפר בשני דשייך ליכא למימר תחלת הפרשה לאיצוד: אין **מרגילין** [ה] בכבור. כדך שמתחילין להפשיט העור דרך הרגלים והפסויה"ט שלם לצורך נפחים או לצורך דבש (ס) ושאינו רוצה להפשיטו י"ז שלם שכמפשיטו י"ח כסכין דרך צטנו מגרונו עד ונצו: **לא בפסולי המוקדשין**. שנפדו ושחטין: **אף ימנא שיראל עם הכהן**. לאכול עם הכהן צטר בכור בעל מוס ששחטו כהן. אלמא אף על גב דיומס בקדושתיה קאי הלכך אין מרגילין צו דדמי כעבודה צקדשים וכעודצין דחולין: **בעלמ מוס ספדה**. (י) קודם י"ח הפרשת השניה והנך שתי חטאות בראשונה והפריש שניה תמתיה: **נשחטה כבעלמ מוס** (י). לאחר פדיונה: **אסורה**. דהוא"י חטאת שכיפרו בעליה: **יוציא לזים השריפס**. את צטר הבעלת מוס. אלמא לע"ג דלפיריק ואישתמיט בקדושתה קיימנא וחטאת שכיפרו הבעלים מיקרייא הלכך גבי הרגלה

נמי לע"ג דלפיריק ואישתמיט בקדושתה קיימנא: **אידי ואידי כזים שמאי**. י"ו דלודאי כי היכי דמחמרי צ"ש בכבור מממרי נמי צשאר פסולי המוקדשין מ"ש דלוקים ירשא כצ"ש וספיה כרזי (ח) י"ח [אלעזר כרזי שמעון]: **כבור אין לו פדיון דכתיב**: **אלמא ליה** (י) **לא תפדה ואס פדלו אינו תופס פדיונו י"ח בקדושתו**: **נשחטין צאיטו**. אלמא ל"ו בקדושתיה"ו קיימי מכי אפיריק ואשתמיט: **אלמא כיון דשרים ליה**. למוכרו צאיטלין טפי ופריק ליה מיד הקדש ציוקא הואיל וסופו למוכרו יפה גבי הרגלה נמי לישתרי ליה להרגיל דכיון **דידע בשעת פדיון דפסולי המוקדשין הצטר ואין כאן ריוח לפי שמתירא לחמוך העור וחמתך הצטר ושזו אינה יפה לימכר: ס שנראה עעוד צקדשים**. ל שעושה מפוח על הצהמה צעודה מחובר ועבודה ממש ודאי לא הוי דאין עבודה לאחר מיתה אבל נראה כעבודה: **גורה שמא יגדל מהן**. מפסולי המוקדשין: **עדרים עדרים**. דל"י שרית ליה להרגיל משהי להו י"א ולא שמיט עד שידמנו לו נפחים ואמ"י לגדל עדרים ואמ"י לנדי תקלת גיזא ועבודה ופסולי המוקדשין אסורין צגימה ועבודה אפילו לאחר פדיון [בכורות י.ד]. **הדרן עלך ולד הטאת**

ולד הטאת פרק רביעי תמורה

כד.

ואידך הוה ליה אחריות וקתני הא דיהדר מתה. וא"ת לעיל פריך ל"א מהא לר' אבא דחשיב ליה כמפריש לאיצוד והבא חשיב ליה כמפריש לאחריות וי"ל דמשמעת ליה השמא כיון דבשעת שפריש השני היה יודע שלא יתכפר צו אלא בשני שבויג ראשון ה"ל בלחריות ולא דמי להפריש לאיצוד דלעיל דהמס היה סוגר להראשון לאבד ומתכפר צוה שמפריש עמה והוה ליה

כמפריש לאיצוד ולא הוי בלחריות אבל הכא שהיה יודע בשעת הפרשת השני שימכפר בראשון הוה ליה כמו אחריות ואפ"ה קאמר דיוקד מתה וקשה לרבי אושעיא דלמחר מפריש שמי חטאות לאחריות מתכפר בלחמת מהן והשני רועה ומשני רב לטעמיה דלמחר מנזה בראשון ומשעה שהופרש הופרש לאיצוד ואין זה אחריות ולכן מתה והא דמדמי ליה לעיל למפריש לאיצוד היינו מטעם דלמנוט בראשון או שמא יש לפרש דס"ל הכא כרז הווא דלמחר לעיל [לא לרינה אצבודה אינה מתה לא לרבי ולא לרבנן ומשום הכי פריך מינה דהיה סבור שהו"א כמפריש לאחריות: **רבי אלקוד בר' שמעון אומר אפי"ו בשר בעל"ת מום בקדירה כו'.** ואמ"ר מ"ש הכא מממני' דלמרי רבנן דנהיאל דממני' דלפילו מרק דמה דשניה צעוד בראשונה בעלמ מוס קיימנא אין לה דין מיתה והבא אמר דלס נשחטה בעלת מוס משנורק דס תמימה אסורה ולר' אלעזר צ"י שמעון אפילו צטר צקדיה כשנורק דמה של תמימה תל"כ לזים השריפס ובממני' קאמר דלס נשחטה בעלת מוס קודם ויקבת דמה של תמימה דשכרה ויש לחלק דנהיאל דממני' כיון דהיתה ככר בעלת מוס קודם אבדל הכא להפריש לאחריות וגרלא שניה"ט להקריב לתעליה קדושה יומר:

הדרן עלך ולד הטאת

אברה בשעת כפרה לרבנן מתה לרבי רועה י"ח קל וחומר ומה אבודה בשעת הפרשה דאמרי רבנן רועה אמר רבי מתה אבודה בשעת כפרה דלרבנן מתה לרבי אלא תני הכי אבודה בשעת הפרשה לרבי מתה לרבנן רועה בשעת כפרה דכרי הכל מתה: **רבי אלעזר בר"ש אומר וכו':** (י) **תנו רבנן י אין מרגילין ביום טוב כיוצא בו אין מרגילין בכבור ולא בפסולי המוקדשין בשלמא ביו"ט דקא טרה טירחא חזי ליה אלא בכור מאן תנא אמר רב חסדא (י) בית שמאי היא דאמר בכור בקדושתיה קאי (י) דתנן **ב"ש אומר** **לא ימנה ישראל עם הכהן על הכבור פסולי המוקדשין מאן תנא אמר רב חסדא ר' אלעזר בר"ש היא דתניא (י) הויו לפניו שתי הטאות אחת תמימה ואחת בעלת מום תמימה תקרב בעלת מום תפדה נשחטה בעלת מום עד שלא נזרק דמה של תמימה מותרת משנורק דמה של תמימה אסורה רבי אלעזר בר"ש אמר אפילו בשר בעלת מום בקדירה (י) ונזרק דמה של תמימה (י) יוצא לבית השריפה ורב חסדא לוקמה אידי ואידי **כב"ש דלמא** כי אמרי **ב"ש בכבור דקדושתיה מרחם אבל פסולי המוקדשין לא ולוקמא אידי ואידי כר"א בר"ש דלמא כי אמר ר"א ברבי שמעון בפסולי י"ח [מוקדשין] דאלימי למיתפס פדיונן אבל בכבור לא ור"א בר"ש לית ליה הא (י) דתנן יכל פסולי המוקדשין נשחטין באיטליז ונמכרין באיטליז ונשקלין בליטרא אלמא י"ח כיון דשרית ליה (ס) טפי חובין י"ח אמר רב מרי בריה דרב כהנא מה שמשביח בעור פוגם בבשר [ג] (אמרי) במערבא י"ח משמיה דרבי אבין מפני שנראה כעובד עבודה בקדשין רבי יוסי בר אבין אמר גזירה (ס) שמא יגדל מהם עדרים עדרים:******

הדרן עלך ולד הטאת

נמי לע"ג דלפיריק ואישתמיט בקדושתה קיימנא: אידי ואידי כזים שמאי. י"ו דלודאי כי היכי דמחמרי צ"ש בכבור מממרי נמי צשאר פסולי המוקדשין מ"ש דלוקים ירשא כצ"ש וספיה כרזי (ח) י"ח [אלעזר כרזי שמעון]: **כבור אין לו פדיון דכתיב**: **אלמא ליה** (י) **לא תפדה ואס פדלו אינו תופס פדיונו י"ח בקדושתו**: **נשחטין צאיטו**. אלמא ל"ו בקדושתיה"ו קיימי מכי אפיריק ואשתמיט: **אלמא כיון דשרים ליה**. למוכרו צאיטלין טפי ופריק ליה מיד הקדש ציוקא הואיל וסופו למוכרו יפה גבי הרגלה נמי לישתרי ליה להרגיל דכיון **דידע בשעת פדיון דפסולי המוקדשין הצטר ואין כאן ריוח לפי שמתירא לחמוך העור וחמתך הצטר ושזו אינה יפה לימכר: ס שנראה עעוד צקדשים**. ל שעושה מפוח על הצהמה צעודה מחובר ועבודה ממש ודאי לא הוי דאין עבודה לאחר מיתה אבל נראה כעבודה: **גורה שמא יגדל מהן**. מפסולי המוקדשין: **עדרים עדרים**. דל"י שרית ליה להרגיל משהי להו י"א ולא שמיט עד שידמנו לו נפחים ואמ"י לגדל עדרים ואמ"י לנדי תקלת גיזא ועבודה ופסולי המוקדשין אסורין צגימה ועבודה אפילו לאחר פדיון [בכורות י.ד]. **הדרן עלך ולד הטאת**

שנאכל הבשר של בעלת מום תנא לבית השרפה. אלמא לריא בר"ש אצ"ג דשחטה לבעלת מום דהיינו פסולי המוקדשין כב"ש ונימא כי אצ"ג דגפרה א' נזרק ומה של תמימה קודם אכילתו תנא לבית השרפה: ונוקמא אידי ואידי. לכבור ולפסולי המוקדשין כב"ש ונימא כי היכי דסבירא להו בכבור דאצ"ג דשחטה בקדושה קאי ואין נדחין בו בזיון להרגילן הכי נמי סבירא להו בפסולי המוקדשין: **ילמא י"ב א"ב קאבר ב"ש ב'ו**. אלא בפסולי המוקדשין דאלימי למתפס פדיונן שקדושתן על פדיונו והן יוצאין לחולין אבל בכור לא דבתים ביה לא תפדה: ואית ליה א"י"א ב"ש כ"ס פסולי המוקדשין נמכרין באיטליז. ונתנוין כיוון למוכרן בשוק מ"ש משום דכיון דשרית ליה לנתוב בהן כמו שירצה לשוקלן ולמוכרן בשוק מוסיף ופריק אחו ביוקד אבר הכי נמי כיון דשרית ליה דרמגיל מוסיף ופורן ביוקד: **אבר בר מרי**. לית ליה לר' אלעזר הא מ"ש דמה שמשביח בעור פוגם בבשר הלכך לית ליה: **במכרמא אבר משי"ה** אסור דנראה כעובד בקדושה: (י) **יוסי בר אבין אבר משי"ה** אסר דאי שרית להרגיל פעמים שאין מגזיין שם נפקין שקונין העורות לצורך מפתחין ומשוחן אותן ומגדילין מהן עדרים וגזירה שמא יבואו בהן לירדי תקלה שיעבדו בהן הלכך גזור אריאן מרגילין בפסולי המוקדשין ולא אתו למיטוינהו: **הדרן עלך ולד הטאת**

מיטה מקובצת

ודשהפריש ידע שלא יתכפר בראשון הוה ליה כמפריש לאחריות. הרי"ז ז"ל: **ב"ש היא דאבר בכור בקדושתיה קאי**. גליון וכו"ת וכו' חתם לן תנא כב"ש מצניז למימר דה"ק בכור אסור להרגיל כמו ב"ש אומר"ס דאסור כו': **ר"א בר"ש אומר אפ' בשר בעלת מום בקדירה וכו'**. עיין בהשמוטות בסוף המסכת: רש"י ד"ה יוציא לבית השריפה וכו' והמטת שפיציו הבעלים כמקריא. עיין בהשמוטות בסוף המסכת:

עין משפט ונר מצוה

כו א מיי' פ"ד מהל' פסח"ט הלכה ה':
כו ב מיי' שם הל' ה':
כב ג מיי' פ"ד מהל' קרבן פסח הלכה ו' ואלוהך מ"ד:
כב ד מיי' פ"ג מהל' יו"ע הלכה ו' טו"ש' א"ת סימן מטל טע"י א':
ל ה מיי' פ"א מלכות בכורות הל' י"ט ע"י כ"מ טו"ש'ע יו"ד סימן טז טע"ף א':

ל"א ו מיי' שם הלכה ג וכו"ה:
לב ז מיי' פ"א מהל' אסורי מצח הלכה י':

שינויי נוסחאות

[א] מייבעיל. ל"א י"ל אבודה בשעת הפסח'ה רועש שמי חטאות לאחיות לא כ"ש (י"ח) ס' דר"ש והא אמר ר"ש (י"ח) ג' וכו' [ז] אלל באחריות לא. ל"א עד כאן לא קאמר רבי אלל שמנא בשעת הפרשה דמתה אבל שמי חטאות לאחריות לא (י"ח) ס' מוכרה וביאי בדמיה אחרת ר"א צ"ר"ש כ"י שצבר סיפוי (י"ח) ס' ממות. ל"א אלא הכא לזינא למימר מנזה בראשון דלאשונה בעלת מוס היא וקמני ממות אלמא קדושת דמיס נדמת מתי' לאו אפילו רבי סבר לה כי הא, לא ר' אלעזר כ"י שמעון סבר לה כלאוה מן וכו'. מן לפי שאין רבי וכו'. כס"א הוא מוסך וזה המתן הוא קודם מן דלעיל וכן גירסת הגמיה ז"ל (י"ח) ס' חטאת הצבור מתה (י"ח) ס' ל"ל ואמר ט' ולידך הוי ליה כמפריש לאחריות. כס"י כחוב ל"א והויא ליה כשתי חטאות לאחריות (י"ח) ס' רב סבר לה כ"י יוסי דאמר מצוה בראשון והויא ליה כמפריש לאיבוד וכל המפריש לאיבוד כאיבוד דמי מני רב שימי כ"י דיעריא קמיה (י"ח) י"א ועשה א"ל קודם (י"ח) י"ח כפסולי המוקדשין דלחמי ט' אלל בכור דלא אלים למתפס פדיונו לא (י"ח) ס' י"ח כיון דשמיס ליה טפי ופריק וכו' (י"ח) י"ח וזכין ה"ג א' שרית ליה להרגיל טפי ופריק (י"ח) ס' ע"ן ז"ל משמיה דריבאי אמרי מפני כ"י וכו"ל בכבורות ל"ז ז"ק, וכן נמי בכורי העולס בלחמת היתא מתה הק"ד ומש"ד לשון או פשוט ל"א כרזי ס"ל והד"ח (י"ח) י"ח הפריש את זו ואפ"ה (י"ח) י"ח כ"י ז"ק אחר"כ י"ח מצוי הק"ד ואח"כ מ"ש דספוא. (י"ח) ס' לאיצוד דתחילת הפרשתו של עני לא היתה לשם הקרבה אלל לשם כך שילמד (י"ח) ס' [אלל לזסט איבוד אחר"כ (י"ח) עני היה מתכפר כש"ל דשידיר ליכא (י"ח) ס' ג"א ופשוט וגי' צ"ק והופשטו (י"ח) ע"ל שגס כשמתחיל להפשיט והוכרי כסכין. מיפס כשמפשיטו נמתק (י"ח) ס' מפשיטו (י"ח) ס' קודם הקרבת השניה (י"ח) ס' [ע"י דבר ד"י חובא. (י"ח) ס' וספ"א כלא"ש (י"ח) ס' ע"ן פדיונו. בקדושתו ליקרב מפדיונו דמנו וחלבו ואימורין כדון בכור (י"ח) ס' שעושה המפטר על הצהמה בעודו נמחומר כ"ל"ל (י"ח) ס' ולא שמיט להו עד (י"ח) ס' מהא ל"י אבא והחשיבו לר' (י"ח) ס' שאינה (י"ח) ס' ל"ז י"ש עליה

רבינו גרשום (המשך)

לשום אותו צורך ובידאי אסור דקא טרה ביה טרחה יתירא: ר' אלעזר בר"ש אבר אפילו נשחטה בעלת מום קודם ודיקת דם של תמימה ובשר בעלת מום בקדירה ונזרק דמה של תמימה קודם

שנאכל הבשר של בעלת מום תנא לבית השרפה. אלמא לריא בר"ש אצ"ג דשחטה לבעלת מום דהיינו פסולי המוקדשין כב"ש ונימא כי אצ"ג דגפרה א' נזרק ומה של תמימה קודם אכילתו תנא לבית השרפה: ונוקמא אידי ואידי. לכבור ולפסולי המוקדשין כב"ש ונימא כי היכי דסבירא להו בכבור דאצ"ג דשחטה בקדושה קאי ואין נדחין בו בזיון להרגילן הכי נמי סבירא להו בפסולי המוקדשין: **ילמא י"ב א"ב קאבר ב"ש ב'ו**. אלא בפסולי המוקדשין דאלימי למתפס פדיונן שקדושתן על פדיונו והן יוצאין לחולין אבל בכור לא דבתים ביה לא תפדה: ואית ליה א"י"א ב"ש כ"ס פסולי המוקדשין נמכרין באיטליז. ונתנוין כיוון למוכרן בשוק מ"ש משום דכיון דשרית ליה לנתוב בהן כמו שירצה לשוקלן ולמוכרן בשוק מוסיף ופריק אחו ביוקד אבר הכי נמי כיון דשרית ליה דרמגיל מוסיף ופורן ביוקד: **אבר בר מרי**. לית ליה לר' אלעזר הא מ"ש דמה שמשביח בעור פוגם בבשר הלכך לית ליה: **במכרמא אבר משי"ה** אסור דנראה כעובד בקדושה: (י) **יוסי בר אבין אבר משי"ה** אסר דאי שרית להרגיל פעמים שאין מגזיין שם נפקין שקונין העורות לצורך מפתחין ומשוחן אותן ומגדילין מהן עדרים וגזירה שמא יבואו בהן לירדי תקלה שיעבדו בהן הלכך גזור אריאן מרגילין בפסולי המוקדשין ולא אתו למיטוינהו: **הדרן עלך ולד הטאת**

שיטה

ואידך הוה ליה **כמפריש אחריות** וקתני דיהדר מתה. ומ"י ויחנן דאמר מתכפר בשני שבויג שני וראשון ימות לא מצו מייתי דראשון נראה בשעת הפרשה ושוב נדחה הלכך הוי דיהודי יותר ממפריש שתי חטאות דבתחלת הפרשתו הי' יודע שאחר מהן ידחה. תוס' אחרות: גליון ואצ"ג דלעיל פריך מינה לר' אבא דמרי לה למפריש לאיבוד והבא ממרי למפריש לאחריות, מצניז למימר שהמקשה סבר דכיון